

● V KORAK S STABILIZACIJSKIMI NAPORI VSE NAŠE DRUŽBE

Letos 180.000 ton hrane v Saturnusovi embalaži

V zadnjih letih pridelamo v SFRJ letno približno 5,7 milijona ton povrtnin in približno 2,2 milijona ton sadja. Povrtnine rastejo na 656.000 in sadje na 489.000 ha. Površine za povrtnine so se v letih 1951—1981 povečale za 44%, za gojenje sadja pa za 35%.

Med povrtninami znaša delež pridelave krompirja in zelja kar 60,7%, vse druge povrtnine so slabše zastopane — paradižnik npr. le z 8, kumarice celo samo z 1,9%.

Od 2,2 milijona ton sadje je 72,7% sliv in jabolk, medtem ko pridelujemo hruške, marelice, češnje in jagode v znatno manjših količinah.

Vse te količine in izbor glede na predvidene potrebe po svežih povrtninah in sadju ter za industrijsko predelavo ne zadoščajo. V mislih imamo porabo doma in prodajo na tujem.

Razlogov za prenizko in desortirano pridelavo je več. Naj omenimo nekatere:

- povrtnino in sadje pridelujemo na velikem številu majhnih privatnih posestev, ki niso dovolj povezana z družbenim sektorjem;
- naravnih možnosti ne izkoriščamo selektivno. Sortni izbor povrtnin ali sadja je obremenjen s tradicijo;
- količina pridelka na površinsko enoto je premajhna deloma zaradi premajhnega znanja, deloma pa zaradi pomanjkanja sodobnih sredstev v kmetijstvu;
- iz istih razlogov je pogosto vprašljiva tudi kakovost;
- dispariteta cen med nekaterimi povrtninami in žitaricami ne deluje stimulativno.

Organizirani napori družbenih dejavnikov bodo seveda skladno z realizacijo stabilizacijskih ukrepov v agrokomplesu prav gotovo prinesli pozitivne rezultate tudi pri pridelavi povrtnin in sadja, vendar naj ponovno poudarimo, da samo povečanje pridelave še ne zagotavlja tržišču več povrtnin in sadja skozi vse leto. Vemo, da gre za pokvarljive pridelke, ki jih moramo shraniti v hladilnicah ali pa kako drugače konzervirati.

Konzerviranje s pasterizacijo ali toplotno sterilizacijo v steklenkah ali pločevinkah je le eden izmed možnih načinov konzerviranja.

Razumljivo je, da Saturnus zanima prav ta tehnologija, ker proizvaja pločevinke in pokrovice za steklenke.

Iz številnih poročil o lakoti v svetu in o boju z lakoto je moč razbrati podatek, da v nerazvitih državah tudi več kot 30% kmetijskih pridelkov ne doseže do potrošnika. Razlog: pomanjkanje predelovalnih zmogljivosti in embalaže za konzerviranje in shranjevanje.

Ni težko pritruditi vzročni povezavi: znanost — pridelovanje primarnih kmetijskih pridelkov — predelava — izdelava embalaže — transport — trgovina — porabnik.

V SFRJ cenimo predelovalne zmogljivosti vseh vrst tehnologij za povrtnine in sadje na ok. 950.000 ton. Obstaja kar 66 tovarn, zastopanih v različnih republikah različno, pač glede na različne surovinske in potrošne možnosti; v Srbiji (brez Vojvodine) je predelovalnih zmogljivosti za 305.000 ton, v Črni gori za 7938 ton, v Srbiji je 18 tovarn, v Črni gori sta le dve.

Treba je priznati, da so za sedanje razmere te zmogljivosti prevelike, nastajale so nesistematično pa tudi preširok proizvodni asortiment imajo, kar vse povzroča slabe poslovne rezultate te predelovalne industrije.

Velik del teh tovarn pa je zelo modern.

Glede na neizkoriščene možnosti na domačem tržišču in v izvozu ter glede na izredne naravne danosti nam torej ne preostaja nič drugega kot to, da še povečamo pridelavo povrtnin in sadja in da izdelke ponudimo svetu v večjem obsegu kot dosedaj.

Predelava industrijsko predelanih povrtnin in sadja je v letih med 1968 in 1977 naraščala s povprečno letno stopnjo 11,6% od 1977. do 1982. leta pa s stopnjo 8%. Gre torej za relativno hitro rast proizvodnje (predelava). V letu 1982 je bilo predelanih že 620.000 ton povrtnin in sadja!

V bodoče bo predelava povrtnin in sadja odvisna od:

- akumulativnosti delovnih or-

ganizacij, ki predelujejo povrtnine in sadje,

- nacionalnega dohodka na stanovaleca kot mere za osebno porabo in s tem za živila,
- večje proizvodnje deficitarnih pridelkov (graha, fižola, paradižnika, hrušk, marelic, češenj in jagodičevja),
- obsega prodaje na tujih trgih,
- specializacije v pridelavi,
- naraščanje pridelave vseh pridelkov, ki služijo kot surovine za predelovalno industrijo.

Kakšne so torej napovedi za bodočnost?

Obseg predelave si lahko predočimo s podatki, ki se nanašajo na proizvodnjo konzerv, iz podatkov o povrtninah, sadnih sokovih in drugih izdelkih iz sadja.

stopnja rasti

	1968	1977	1980	1985	1990	1968—1990
količine (000 t)	130	398	490	655	787	
stopnje rasti		11,6	8	6	3,9	8,5

Na osnovi napovedi gospodarstvenikov lahko torej pričakujemo leta 1985 fizično predelavo 655.000 ton, leta 1990 pa 787.000 ton povrtnin in sadja.

Kar 700-članski kolektiv tozda Embalaža v Saturnusu z zanimanjem spremlja dogodke v prehranski stroki. Izredno ga veseli, da novi stabilizacijski čas daje, hote ali nehoti, posebno mesto proizvodnji embalaže za konzerviranje hrane.

Za leto 1984 je predvideno, naj bi v Saturnusu izdelali kar 190.000.000 pločevink za zapiranje steklenk in 80.000.000 pločevink za konzerviranje povrtnin, sadja in mesnih izdelkov. Tako naj bi delavci Saturnusa sodelovali pri konzerviranju 180.000 ton hrane! Delavci Plutala iz Ljubljane, s katerimi Saturnužani vse te-

sneje sodelujejo, pa bodo izdelali še prek 2 milijardi pokrovcov iz pločevine, ki jo potiskajo in polakirajo tiskarji iz Saturnusa.

Delavci tozda Embalaža opravljajo torej izredno plemenito družbeno dolžnost: sodelujejo pri predelavi hrane, ki dosega visoko higiensko kvaliteto.

Spekter konzervirane hrane je vse večji. Danes je na našem trgu kar 1195 izdelkov na osnovi povrtnin in sadja. Konzervirano hrano uporabljamo v menzah po delovnih organizacijah, v šolah, v restavracijah, v turizmu, v JLA, v pomorskem, rečnem, železniškem in avionskem prometu.

inž. T. Kralj

JUTRANJI POGLED SKOZI OKNO

Vstala sem, se oblekla, pogledala skozi okno. Jutro je bilo megleno, rosno in mrzlo. Opažovala sem ljudi, vsem se je nekam mudilo. Gledala sem jutranje prebujajoče nebo, gola drevesa in zlorumeno liste ob njih. Mistila sem na dan, ki je bil pred mano. Tisti trenutek se mi je zdel lep, prazničen in pisan, da ga ne morem pozabiti. To jutro je bilo polno velike pričakovanja.

Takih jutur že dolgo ni več. Zakaj? Ker je zima mrzla, jutro so temna, pušta in deževna.

Zelim si, da bi se mi rodilo novo praznično jutro...

Helena Herksel, 6. b

Kako je s ponudbo trdih goriv

Koordinacija potrošniških svetov občine Moste-Polje sporoča bralcem naše skupnosti najnovjšo informacijo glede ponudbe oziroma založenosti trdih goriv, kot so drva in razne vrste premoga, v Ljubljani.

Drva so stalno na zalogi in to razžagana ali nerazžagana.

Na zalogi so vse frakcije premoga iz rudnika lignita Velenje, in sicer kosi, kocke, oreh; občasno je naprodaj tudi rjavi premog slovenskih in bosanskih premogovnikov.

Briketi so iz rjavega premoga — uvoz iz SZ.

V zadnjem času se stopnjuje zanimanje za nakup premoga, saj je pričakovati občutno podražitev vse energije.

Ni pa več nikakršne omejitve glede količine nakupa premoga.

Stalno je na zalogi tudi pakirani rjavi premog iz Resavice in Zenice. Prodajajo ga v vrečah po 20 kg. To je izbran premog, polnjen v vrečkah po 4 kg (5 x 4 kg). Znano je, da kupci v zadnjem času močno segajo po tem premogu, saj ga lahko hranijo v stanovanjih, ker ni prahu, pa tudi starejšim občanom ga priporočajo, saj je ena vrečka dovolj za polnjenje trajnozarečnega štedilnika ali peči.

Letos planirajo pri Kurivprodaji v Ljubljani prodajo ok. 5000 t tega pakiranega premoga.

Mnogi najbrž še ne vedo, da so vse dobave premoga iz BiH in Srbije vezane na združevanje sredstev. Kaj to pomeni? Kupec mora ob plačilu premoga doplačati za tonno premoga še 300 din. Tako zbrani denar se nakaže premogovnikom v BiH in Srbiji kot vračljiva ali kotnevračljiva sredstva za razvoj premogovništva.

● IZ LETNEGA DELOVNEGA NAČRTA MESTNEGA POŠTNEGA PROMETA LJUBLJANA

Postajališča dobivajo imena

TOZD Mestni potniški promet Ljubljana je pri pripravi programa dela za leto 1984 upošteval sedanje gospodarske razmere, splošne družbene usmeritve, usmeritve SML, tehnično stanje osnovnih sredstev itd., predvsem pa zahteve prebivalcev mesta Ljubljane po prevozu.

Z realizacijo programa bo MPP izboljšal svoje storitve, t. j. prevoz potnikov in sicer količinsko in kakovostno. Podaljšali bodo nekatere že obstoječe proge in uvedli nekaj novih tako, da bo mestni promet dostopen čim večjemu številu Ljubljančanov. Na najbolj obremenjenih progah pa bodo povečali število avtobusov. Seveda pa morajo biti za takšne izboljšave izpolnjeni določeni pogoji kot npr.: izgradnja obračališč, izogibališč itd.

Varčevanje z gorivi, njihova relativno visoka cena in pa cenena vozovnica za vse proge MPP vplivajo na stalno povečevanje števila potnikov v MPP. Tako načrtujejo, da se bo število potnikov v letošnjem letu povečalo z 7,4% glede na leto 1983, to je od 121 na 130 milijonov potnikov. Povečalo se bo predvsem število potnikov z mesečnimi delavskimi vozovnicami, in sicer od 38.000 v decembru 1983 na 60.000 v decembru 1984.

Ker predvidevajo povečanje števila potnikov in ker želijo izboljšati kvaliteto prevozov potnikov, bodo povečali število prevoženih kilometrov za 5,8% to je od 12,8 na 13,54 milijonov kilometrov.

V MPP načrtujejo, da bodo v letu 1984 nabavili 30 novih avtobusov in sicer 25 za enostavno reprodukcijo (20 dvojnih in 5 enojnih) ter 5 dvojnih avtobusov za razširjeno reprodukcijo. Tako bodo imeli ob koncu leta 1984 v voznem parku 265 avtobusov, od tega 125 enojnih in 140 dvojnih. Nabavna vrednost 30 vozil bo 229 milijonov din. V TOZD Delavnice pa bodo generalno obnovili 15 avtobusov; predračunska vrednost teh popravil znaša 24 milijonov din.

Na podlagi predlogov krajevnih skupnosti in OZD so v Mestnem potniškem prometu pripravili v skladu z možnostmi predloge za spremembe prog mestnega potniškega prometa. Tako predlagajo podaljšanje prog št. 1 vse do Tbilisijske ulice; podaljšanje prog št. 3 iz sedanjega obračališča na Djakovičevi ulici do novega obračališča ob Korotanski ulici (pri IMP); na prog št. 9 bodo uvedli dvojne avtobuse, s čimer bodo pridobili enojna vozila za novo progno Trnovo—Barje; prav tako bodo na prog št. 21 uvedli dvojne avtobuse, za preusmeritev prog št. 22 v krajevno skupnost Bratov Babnik pa bo treba zgraditi obračališče ter ga opremiti s sanitarnim kioskom.

V letošnjem letu načrtujejo nabavo 40 osnovnih konstrukcijskih modulov za opremo postajališč MPP z nadstreški, in sicer za vsako občino po 8 modulov. Skupna vrednost modulov znaša 6 milijonov din. Komunalne skupnosti pa bodo morale realizirati obveznosti pri opremljanju končnih postajališč s sanitarnimi kioski.

Postavili bodo tudi kioski z dvema prodajnim mesti v sklopu nadstreška na Bavarskem dvoru ter nabavili 100 tabel za zamenjavo poškodovanih in uničenih tabel na postajališčih MPP. Predračunska vrednost za nabavo tabel znaša 1 milijon din.

Ker se v Mestnem potniškem prometu zavedajo, da je dober informacijski sistem eden izmed elementov, ki posredno vplivajo na kakovost prevozov, bodo v letošnjem letu opremlili postajališča z imeni, postajališčne table pa z voznimi redi. Skratka, uvedli bodo takšen sistem informiranja, da bo tudi naključni potnik našel željeno progno.

Po OBVESTILIH Indok centra Ljubljana

● POGOVOR NA DELOVNEM MESTU

Obilo dela v mrtvi sezoni

Kovinostrugar Just Grum je ves čas, odkar se je zaposlil, zvest Saturnusu. Kmalu bo v tej delovni organizaciji dopolnil že trideseto leto delovne dobe. 10 let je delal v delavnici v Mostah, ko pa so v Zalogu odprli nov obrat za proizvodnjo embalaže, je šel tja za vzdrževalca strojev. Najprej je bil sam, ker pa so nabavljali vedno več strojev, je bilo potrebnih tudi več vzdrževalcev. Danes jih je v delavnici deset, Just Grum pa je njihov vodja.

Čeprav kot vzdrževalec ne dela neposredno v proizvodnji, prav dobro pozna proizvodni utrip obrata v Zalogu — utrip, ki se je letošnjo zimo v primerjavi s preteklimi leti precej spremenil.

»V Zalogu delamo konzerve za živilsko industrijo. To pa je sezonsko delo in skoraj vedno smo bili od oktobra do marca bolj slabo založeni z delom. Pred nekaj leti so naši vodilni poskrbeli za malo več dela tako, da smo začeli delati tudi nekaj embalaže za kemično industrijo. Vseeno pa je bilo v zimskih mesecih težko, avtomatske linije so največkrat stale, še posebno v zadnjih letih, ko smo zaradi deviznih težav imeli manj pločevine.«

Zaradi težav z devizami zadnja leta belo pločevino kupujejo sami uporabniki embalaže, ki pa tudi sodijo med »devizne reževe«. Pozimi, ko embalaže ne potrebujejo, v glavnem tudi pločevine niso kupovali, poleti pa se je Saturnusu nabralo preveč dela, da bi lahko zadovoljili vse potrebe. Letos se je živilska industrija bolje organizirala in zato je bilo v Zalogu vse drugače.

»Letos smo kar vso zimo delali, celo v dveh izmenah. Zima je bila prej vedno predvsem čas za

remonte. Zdaj stroje popravljamo postopoma, tiste, ki trenutno niso zasedeni z delom.«

In kaj meni Just Grum o prihodnosti?

»Če bomo imeli pločevino, pa če bosta še lak in tesnilna masa, potem bi lahko proizvodnja embalaže kar dobro tekla. Še več bi lahko delali, še posebno, ker pri nas glede porabe konzerv še precej zaostajamo za tujino. Zdaj, ko imamo tudi domačo tovarno bele pločevine — Zorko iz Šabca — bo, upam, tudi za nas bolje.«

V. C.

Ob prazniku OF in prazniku občine Ljubljana Moste-Polje 27. aprilu čestitamo vsem delovnim ljudem in občanom

delavci in kmetje, združeni v SOZD Emona — proizvodnja trgovina turizem hotelirstvo inženiring

● PRIZIDEK NA PEČI

Na Kodeljevem so prejšnji mesec pričeli graditi prizidek k vrtcu Na peči Zgrajen bo s sredstvi III. samoprispevka in bo v njem dobilo prostor 80 otrok, med njimi tudi najmlajši. Rok za prevzem končnega prizidka je marec 1985, morda pa ga bo delavec uspešno dokončati celo kaj prej.

Istovrstno sporočamo krajanom, da bo med gradnjo, ki naj bi bila končana še letos, zaprta peš pot med sedanjim vrtcem Na peči in bodočim objektom prav tako Na peči. Zapori se ob postavitvi gradbiščne ograje ni bilo moč izogniti kljub pretehtanju vseh možnosti in variant, da bi le nekako izpeljali obhodno peš pot. Upamo, da bomo to začasno zaporo vsi sprejeli z razumevanjem, saj bo konec koncev zrastle vrtce za 80 naših otrok.

KS KODELJEVO, SLIKAL ALEŠ ČERNIVEC